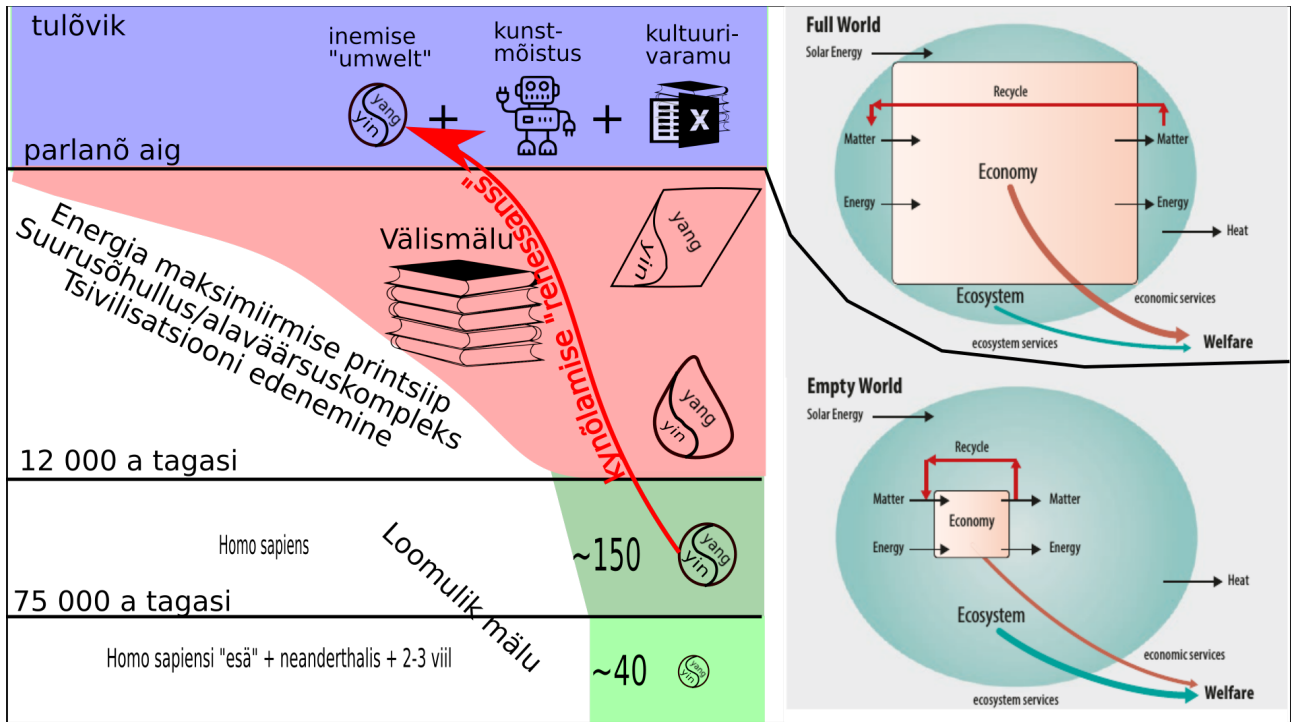

21. sajand saabus ootamatult. Mis teha?

Meie põlv on tunnistajaks suurimale tõehetkele senises inimese loos, et isekeskis & tulevaste suunas :

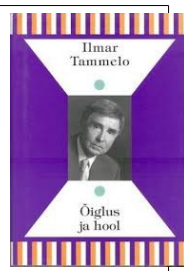
- 1) maailm on inimesest täis saanud;
- 2) inimeseõpetus on saanud teaduseks;
- 3) kunstmõistus on startinud.

17. dets. 2018. Dialogis Tõnu Ploompuga sai selle pildi juurde kirjutatud nii: “Tsiivilisatsioon on “edenenud” isakeele mõõdotus domineerimises emakeele üle, välismälu kui isase tööriista ahistavas võimutsemises emase loomuliku kõne üle (kirjatarkuse ja muude välismälude ning keelemasinate näol). Rooma Klubi “Come on!” lk 51. osutatud Täitunud Maailmas püsijäämiseks on inimestel ühe sammuna vaja tuua tagasi ja põimida isasesse elumustrisse emakeel. **Humanitaaria** on vaja ümberehitada **dualistlikuks**. Isaste mudelite sisse vaja põimida tihedalt emased lõimed. (150 on dualistliku humanitaaria fundamentaalkonstant - Dunbari arv).”

skeemil Empty World => Full world on ilmutatud ainult ÖKO muutus
aga
kahelda/muuta tuleb kõik rakendatavad ilnamudelid (peaaegu):
mida
jätta?
võimendada?
kahandada?
kahandada muuseumi?
vastupidiseks?
nihestada teisale?
lõhestada?
...veel?

Ilmar Tammelo 1982., lk. 42.
“...meie takerdumisest minevikku. Tänapäeva valitsevad ideoloogiad, mis määravad meie mõtlemist, on rajatud mõtlejate poolt, kes ei osanud inimkonna tänast olukorda ette näha. Vähe sellest, nad ei s a a n u d k i seda ette näha.
Ometi naudivad nad autoriteetsust, mis sarnaneb surnutekultusega. Seda kultust edendavad epigoonid, kellel ei näi jätkuvat võimet või julgust konstruktiivseks, tänapäevale ja tulevikule kohaseks mõtlemiseks. Meelsasti väidetakse, et meil on brave new era. Kuid kaasaja määravad mõtlejaisused ei ole piisavalt suured, tulemaks toime meie aja väljakutsetega. Enamasti ei käitu nad söakate pioneeridena, nagu neist võiks oodata, vaid hoopis tabude kütikes olevate argpükstena.”

Uue inimeseõpetuse suunas - legitimiseerida kultuuris Dunbari arv!

Üllatav on kui aeglaselt, läbi milliste seikluste see legaliseerumine edeneb!

Näiteks internetivestlustes VIR-ga tuli see mõiste meil paari aasta jooksul kasutusele sageli, tema kasutas seda küllalt vabas intuiitiivses tähenduses.

Ühes meie viimases vestluses sõnastas ta

"Hädavajalik on legitimiseerida kultuuris

Dunbari arv!" ... ja siis minut hiljem kasutas

seda jälle üsna vabalt üldise infosüsteemide

iseloostajana. Siiski - 2017 aasta jõulu paiku,

(mis temale paraku viimaseks jäi) oli VIR saanud

Valdole ühe skeemi, millest võis välja lugeda

adekvaatset Dunbari arvu kasutamist.

Suurim üllatus tabas mind viimati, kui vaatasin

Dunbari arvu artiklit WIKIS. Vaadates tuli

meelde, et olin selle sissekande ise teinud 3 aastat

tagasi, see püsis muutmata ja ... täiesti eksitavalt.

Nii oli mulle kirjapanemise hetkel tundunud

teravmeelne ja täpne aga alles nüüd mõistsin kui

vale see oli. Võimalik, et olen seda

"teravmeelsust" kasutanud mujalgi. Ei taha siin

korrata. Aga nüüd on seal paremini. Parandasin.

Miks teadvustub Dunbari arv nii aeglaselt?

Vist on lugu selles, et nn ehedal viisil ilmneb see

tänapäeval, (välismälu ja suhtlustehnoloogiaid

kasutataval võõrandunud inimestel) äärmiselt

harva. Mina jõudsin Dunbari osutatud hinnanguni

iseseisvalt mõttetalgutel saadud rühmadünaamika

kogemustest lähtudes.

Dunbari arvu vundamentaalne tähtsus

Inimese toimetulekus Täis Maailma olustikus on

vaja kaasaegset inimeseõpetust. Eelkõige on

vaja, et leviks uuema ajuteaduse seisukohad.

Dunbari arv 150 iseloostab aju ja mälu

loomulikku võimekust. Arvestades uuemat

ajuõpetust : mõistlik on **inimese maailma-**

humanitaariat - käsitleda dualistlikult.

Iga kaasaegne inimen elab korruga kahes erineva

loogikaga sotsioloogilises ruumis ja Dunbari arv

sobib nende eristusjooneks.

1. $n \gg 150$

"Suur MEIE"

Siin jätkub meil tavaks kujunenud nn

"üldinimlik" inimesekäsitlus. Siin saab kasutada

mõisteid: rahvas, riik, rass, inimkond;

atribuutideks väärtused, seadused, statistika,

transpersonaalsus, standartiseeritud keel jne.

2. $n < 150$

"väike meie"

Siin on igas mõttes personaalselt eristatavad

inimesed, loomulik mälu, personaalselt eristatav

kõne ja keel ja konkreetne personaalne kontekst.

Tõsi – meie võõrandunud elukorralduses on

selline reaalsus peaaegu välja suretatud ega

teadvustata ning kasutatakse läbivalt esimest

loogikat.

Midagi vaja ette võtta! Mida siis? Variandid?

1)Pöörduda ajaloolise "vundamendi" poole. Kogu

Tühja Maailma vältel on kehtinud -"Kes

minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta!"

Minevikuga fundamenteerimisse libiseme väga

sageli, sest nii on alati olnud. **Nii kipub minema**

harjumusest, isegi kui tahame väga muuta oma

harjumust. Aga minevikukogemust tuleb

tänapäeval seitse korda üle mõõta – nagu Ilmar

Tammelo ja Rooma Klubi juhatusel osutasin.

2)Võtta arendamiseks (peaaegu) hõlmamatust

maailmapõimsuse mudelibuketist üks lõimelõng

(mudel), mis piisavalt arusaadav või mingi

hinnangu alusel kõrgeima prioriteediga. **Sellele**

teele me kipume ikka ja jälle libisema. Sest mis sa

lihtne hing ikka muud mõistad teha, kui seda mis

oskad.

...

n)Tuua elukorraldusse (näit. 1 kord nädalas?)

ürgne algloomitus, mis "ebateadlikult" valitses

kirjatarkuse eelse maailma inimestes. Siin on

mõeldud ülalnimetatud $n < 150$ "väikese meie"

viljelemise, harjutamise ja arendamise praktikat.

See on muidugi meie TALGUJATE kogemus.

Seda sai silmas peetud ka Maakogu arendamise

kontekstis, kui joonistasime tulevikuvõistluse

Kihelkondade Rahvaülikoolide võrgustikust.

Seda valikut pean väga oluliseks. Ma ei oska

muidugi hinnata – kuivõrd on see valik piisav, kas

ja milliseid arendusi vaja juurde lisaks. Kogu

käesolev mõttearendus saabki kirja pandud selle

punkti selgitamiseks.

n+1)Igal juhul tuleb igal inimesel valida

teadlikult tööriist, millega senisest enam hakata

pöörama tähelepanu "oma hinge eest hoole

kandmisele". Sest kaasaja probleemid

kasvatavad pinda hirmule, ahastusele,

vaimuhädadele. **Arvan, et parim abi peitub siin**

eelmiseks nimetatud valikus n). Samas - eksituses

võime hingerahu ehitada kasutades punkte 1) ja

2). Muidugi – paha ei tee ka vanad tuntud

vahendid – tuntud religioonid, meditatsioon jms.